

*Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).
Спеціальність – 281.
Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 4.*

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.4.13>

УДК 330

І. П. Динник,

*к. держ. упр., доцент кафедри публічного управління та адміністрування,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2474-7371>*

КОМУНІКАТИВНА ВЗАЄМОДІЯ ПАРЛАМЕНТУ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

І. Дундук,

*PhD in Public Administration, Associate Professor of the Department of Public
Administration, State University of Trade and Economics*

COMMUNICATION INTERACTION BETWEEN PARLIAMENT AND THE PUBLIC FOR POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE

У статті розглянуто сучасний погляд на комунікативну взаємодію парламенту та громадськості для післявоєнного відновлення України.

Особливу увагу приділено аналізу основних проблем та викликів, таких як встановлення довіри між парламентом та громадськістю, недостатність прозорості й відкритості, обмеженість ресурсів та людського капіталу через міграцію.

Досліджено інструменти співпраці, зокрема парламентські слухання, електронну демократію, громадські ради, а також потенціал цифрових платформ для комунікації. Запропоновано інноваційні підходи, серед яких створення регіональних громадянських центрів у постраждалих регіонах, організація тренінгів для підвищення цифрової грамотності, запровадження грантових програм для розвитку громадянських ініціатив та інші.

Отже, комунікативна взаємодія парламенту та громадськості в контексті післявоєнного відновлення є ключовим фактором для забезпечення стійкого розвитку, посилення інклюзивності та відновлення довіри між державою та громадянами.

The article presents a modern view of the communicative interaction between the parliament and the public for the post-war reconstruction of Ukraine.

Particular attention is paid to the analysis of the main problems and challenges, such as the establishment of trust between the parliament and the public, lack of transparency and openness, limited resources and human capital due to migration.

The author analyzes the tools of cooperation, including parliamentary hearings, e-democracy, public councils, and the potential of digital platforms for communication. Innovative approaches are proposed, including the creation of regional civic centers in the affected regions, the organization of trainings to improve digital literacy, the introduction of grant programs for the development of civic initiatives, and others.

The article examines the importance of communication interaction between the Ukrainian parliament and the public in the context of the post-war reconstruction of the state. Given the large-scale destruction caused by the armed aggression of the Russian Federation, the reconstruction process requires not only effective resource management, but also a high level of public trust,

transparency, accountability of the authorities and active involvement of citizens in key decision-making. Parliament, as the highest representative body of power, plays a crucial role in shaping the legal framework necessary for infrastructure reconstruction, economic modernization, reforming security, education, healthcare, and ensuring the rights and freedoms of citizens. In this context, the development of effective communication between the Verkhovna Rada of Ukraine and civil society is of particular importance, in particular through open hearings, digital platforms, electronic petitions, public consultations, participation in parliamentary committees, and public examination of draft laws. The author analyzes the modern communication mechanisms used by the parliament and their potential in the process of restoring the country, and identifies the problems that hinder constructive dialogue, including the insufficient level of political culture, information isolation of certain groups of the population, distrust of government institutions, and fragmentation of public influence. The author emphasizes the need to introduce a systemic policy of openness, communicative transformation of parliamentary activities, strengthening feedback and maintaining horizontal links between the authorities and public initiatives. Successful establishment of such interaction is seen as an important condition for the formation of a sustainable democratic society and effective post-war recovery of Ukraine.

Thus, the communication interaction between the parliament and the public in the context of post-war recovery is a key factor in ensuring sustainable development, strengthening inclusiveness and restoring trust between the state and citizens.

Ключові слова: *парламент, комунікативна взаємодія, громадськість, громадянське суспільство, післявоєнне відновлення, зміни, державотворення.*

Keywords: *parliament, communication interaction, public, civil society, post-war reconstruction, change, state-building.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Під час такої надзвичайно складної ситуації в Україні, а саме війни – ми мусимо не лише діяти тут і зараз, але й планувати свої подальші кроки для післявоєнного відновлення України. Ймовірно, що процес післявоєнного відновлення буде складним та довгостроковим, однак подальше успішне та ефективне подолання всіх ризиків та викликів, залежить від кожного, зокрема й включає державні органи та громадянське суспільство. Парламент, як основний законодавчий орган відіграє важливу роль у законодавчій ініціативі для сприяння відновленню від інфраструктури до соціальної сфери. Громадянське суспільство у свою чергу є не лише об'єднанням активних громадян для впровадження різноманітних ініціатив, але й є каталізатором змін в державі. В свою чергу співпраця парламенту та громадянського суспільства є фактором, який своїм єднанням допоможе посприяти післявоєнному відновленню України.

Однією з найважливіших проблем такої співпраці є встановлення довіри між двома об'єктами, адже тривалий час в складний період воєнних дій та нестабільності між парламентом та громадянським суспільством виникало багато проблем, зокрема недостатність прозорості й відкритості, недостатнє залучення громадянського суспільства, а передумовою цього є відсутність ефективних й результативних комунікацій.

Окрім цього, є проблема міграції населення, а тобто значної обмеженості ресурсів, особливо людських. Тож парламент та громадянське суспільство повинно знайти ймовірні способи об'єднання своїх зусиль і оптимізації ресурсів для досягнення спільних цілей.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням викликів для парламенту та громадянського суспільства під час воєнного стану займались О.Бабкіна та С.Дячок, які досліджували вплив війни на громадян та робили висновки щодо ключових напрямків і завдань повоєнного відновлення України [1]. До прикладу, А.Колодій, В.Тернавська та

О.Колодій досліджували післявоєнне відновлення шляхом модернізації Конституції України, на основні співпраці органів влади та залученням до процесу громадянського суспільства [4].

В свою чергу Н.Кононенко досліджувала трансформацію громадянського суспільства та важливість активності в формуванні нової політичної культури в післявоєнному відновленні [5]. А от О.Назарчук досліджував взаємодію державних установ та політичних еліт шляхом широкої підтримки суспільства та важливості залучення громадян до ухвалення рішень [6].

Метою даної статті є аналіз та формування стабільної взаємодії парламенту та громадянського суспільства в післявоєнному відновленні України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Післявоєнне відновлення України є складним і довгостроковим процесом, який охоплюватиме багато сфер нашого життя. Парламент, як один з найважливіших органів держави виконує надважливу роль – формування законодавчих умов. В контексті післявоєнного відновлення законодавчі проекти стосуватимуться відновлення інфраструктури, стабілізації державного та місцевих бюджетів, створення стабільних планів чи концепцій з розвитку громад чи територій, впершу чергу тих, на яких велися бойові дії та ті, які найбільше постраждали від війни, також найдзвичайно важливий аспект – захист прав та свобод українців. Громадянське в свою чергу може створювати громадські організації, волонтерські рухи чи інші угруповання активних громадян, які матимуть можливість розробляти власні ініціативи та реалізовувати їх. До прикладу, волонтерська організація може здійснювати контролюючу функцію, проводячи аналіз уже впроваджених законопроектів, їх доцільності та дійсності.

В Україні є низка інструментів, за допомогою яких парламент та громадянське суспільство можуть взаємодіяти:

1. Парламентські слухання – особлива форма роботи парламенту, під час якої відбувається розгляд актуальних питань або законопроектів із залучення громадськості [2]. Цей інструмент дозволяє врахувати позиції зацікавлених сторін, вирішуючи основні проблеми та заповнюючи всі прогалини на основі збору різних точок зору.

2. Електронна демократія – форма відносин громадян з організаціями державотворення шляхом: е-петиції, е-консультації, е-звернення, е-голосування та інших цифрових впроваджень. При реалізації електронної демократії широке коло громадян може впливати на прийняття рішень онлайн, що в післявоєнному відновленні відіграє важливу роль. До прикладу е-петиції допоможуть підтримати реконструкцію пошкоджених об'єктів чи впровадженням нових соціальних програм. Крім того електронна демократія передбачає проведення навчань для громадян, що допоможе подолати бар'єр цифрової грамотності громадян, які тимчасово перебували під окупацією, що сприятиме інклюзивному управлінню та забезпечуватиме рівні умови.

Також додамо, що до інструментів громадянської участі ще належать громадські та наглядові ради, публічні консультації, звернення громадян чи запити на доступ до публічної інформації, місцеві ініціативи тощо [3].

Визнаємо, що у період війни більшість стикнулося з проблемою недостатньої прозорості та відкритості парламенту через обмеження доступу до відкритих даних, що спричинило недовіру до органів влади. Наприклад, у майбутньому у процесі розробки законопроекту щодо відбудови інфраструктури парламент не залучив до обговорення громади, які й найбільше постраждали. Звісно, виникне суспільне невдоволення та протести через неврахування потреб. Тож для того, щоб обіграти такий сценарій варто проводити регулярні публічні консультації або ж як варіант створити єдину платформу для взаємодії парламенту та громадянських організацій, де в режимі онлайн громадяни можуть отримувати інформацію про законодавчі ініціативи, подивитись терміни наступного обговорення та

долучитись до нього, окрім того можна додати функцію залишати власні пропозиції чи рекомендації.

Через міграцію населення та значну втрату кваліфікованих кадрів зменшується кількість активних громадян, які бажають взяти активну участь у державотворенні, зокрема й розробці чи контролі законопроектів. Дійсно – війна стала передумовою значних кадрових втрат для нашої країни, які однозначно позначаються на нашому майбутньому, а однією з причин міграції є не лише війна, а й неможливість себе реалізувати та щось змінити в країні. Тож варто вирішити принаймі одну з проблем – встановлення комунікацій влади з громадянами.

Гарним прикладом аби привабити певну кількість громадян є організація тренінгів для громадян, особливо в постраждалих регіонах, аби вони могли легше інтегруватись в сучасне життя України, зокрема підвищити рівень цифрової грамотності. Також можна узаконити надання грантів для розвитку громадянських організацій, для втілення їх ініціатив та подальшого розвитку. Також за умов нашого цифрового розвитку можна створювати низку додатків чи платформ, які інформуватимуть активних громадян про подальші плани чи стратегії, надаватимуть вільні вакансії чи можливість іншим чином долучитися до законотворчої роботи онлайн.

Також додамо, що взаємодія парламенту та громадянського суспільства може бути підсилена іншими інноваційними підходами для врахування всіх викликів післявоєнного відновлення України. До прикладу створити мережі регіональних громадянських центрів саме у постраждалих регіонах. Такі центри зможуть надавати консультації щодо законодавчих проєктів, створювати інформаційні навчальні програми чи інші майданчики для обговорення нагальних проблем. Мережа громадянських центрів стане також корисною для взаємодії різних регіонів та обговорення між ними можливих рішень, а залучення активістів з різних регіонів сприятиме розвитку громад та відновленню соціальної довіри один між одним.

Особливу увагу також слід звернути на підвищення рівня інклюзивності громадян. Для цього потрібні парламентські ініціативи, аби забезпечити найвищий рівень виконання та контролю. Для людей з інвалідністю чи з обмеженими можливостями – це буде дуже корисно й сприятиме довірі до парламенту, та позначиться на житті таких людей, які на жаль, у післявоєнному відновленні матимуть велику проблему через прірву таких ініціатив нині.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Підсумуємо, що післявоєнне відновлення України — це одночасно складний процес і вкрай необхідний, що вимагає ефективної взаємодії парламенту та громадянського суспільства. Парламент має розробляти законодавчі ініціативи для відбудови інфраструктури, стабілізації бюджетів та захисту прав громадян, особливо у постраждалих регіонах. Громадські організації й волонтерські рухи ж відіграватимуть ключову роль у розробці ініціатив та моніторингу законодавства.

Ефективна співпраця цих двох об'єктів можлива завдяки інструментам, таким як парламентські слухання, електронна демократія (е-петиції, е-консультації), публічні консультації, звернення громадян тощо. Важливим аспектом є інклюзивність — забезпечення рівних можливостей для участі всіх громадян, зокрема осіб з інвалідністю.

Війна загострила більшість проблем, які на жаль, суспільство помітило лише зараз, або не підсилено діяло раніше. Для їх подолання пропонується організувати різноманітні заходи: тренінги, підвищувати цифрову грамотність, створювати громадянські центри у постраждалих регіонах, запроваджувати гранти для підтримки ініціатив, сприяти розвитку інноваційних цифрових платформ для комунікації громадян із владою, що сприятиме довірі й прозорості процесів та низка інших впроваджень, які власне допоможуть нам у післявоєнному відновленні та продемонструють цілісність та жагу до змін для усього світу.

Література

1. Бабкіна О., Дячок С. Політичний режим в Україні до і під час дії воєнного стану: нові виклики. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова*. 2024. № 35. С. 5–10.
2. Древаль В. Парламентські слухання як важливий ресурс забезпечення взаємозв'язків органів публічної влади та громадськості у складних умовах сьогодення. *Ефективність державного управління*. 2022. № 3(72). С. 19–21.
3. Інструменти громадської участі, їх види і принципи. *ОПОРА - Громадянська мережа*.
URL: <https://www.oporaua.org/samovriaduvannia/instrumenti-gromads-koyi-uchasti-yih-vidi-i-principi-25098>.
4. Колодій А., Колодій О., Тернавська В. Модернізація конституції України - головний напрям правотворчої діяльності в умовах післявоєнного відновлення. *Нове українське право*. 2024. № 1. С. 83–92.
5. Кононенко Н. Легітимність влади: чинники детермінації у повоєнній Україні. *Політичні інститути та процеси*. 2023. № 1 (5). С. 68–75.
6. Назарчук О. Взаємодія політичних еліт і державних установ у контексті сталого розвитку України. *Міжнародні та політичні дослідження*. 2024. № 5. С. 44–48.

References

1. Babkina, O. and Diachok, S.(2024), “Political regime in Ukraine before and during martial law: new challenges”, *Naukovyj chasopys UDU imeni Mykhajla Drahomanova*, vol. 35, pp. 5–10.
2. Dreval', V. (2022), “Parliamentary hearings as an important resource for ensuring the relationship between public authorities and the public in today's difficult conditions”, *Efektynnist' derzhavnoho upravlinnia*, vol. 3 (72), pp. 19–21.

3. OPORA - Hromadians'ka merezha (2025), “Instruments of public participation, their types and principles”, available at: <https://www.oporaua.org/samovriaduvannia/instrumenti-gromads-koyi-uchasti-yih-vidi-i-principi-25098>, (Accessed 8 April 2025).

4. Kolodij, A., Kolodij, O. and Ternavs'ka, V. (2024), “Modernization of the Constitution of Ukraine - the main direction of law-making activity in the context of post-war reconstruction”, *Nove ukrains'ke pravo*, vol. 1, pp. 83–92.

5. Kononenko, N. (2023), “Legitimacy of power: determinants in postwar Ukraine”, *Politychni instytuty ta protsesy*, vol. 1 (5), pp. 68–75.

6. Nazarchuk, O. (2024), “Interaction of political elites and state institutions in the context of sustainable development of Ukraine”, *Mizhnarodni ta politychni doslidzhennia*, vol. 5, pp. 44–48.

Стаття надійшла до редакції 08.04.2025 р.